

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændrelse af sommertid.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 69) findes i tidenden sp. 4629).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 156 stemmer mod 8.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om kommunernes styrelse [af Ingolf Knudsen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XXXV) findes i tillæg A. sp. 2295, fremsættelsen i tidenden sp. 3379).

Forslaget sattes til forhandling.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Der har i dette folketingsår været fremsat flere forslag til forbedring af den kommunale styrelseslovgivning, og jeg vil her minde om forslaget til folketingsbeslutning om tilpasning af Københavns styrelseslovgivning og om forslaget vedrørende udvidelse af kommunalbestyrelsernes medlemsantal; senest er der fremsat forslag om nedsættelse af en kommission til at gennemgå loven om kommunernes styrelse.

Jeg hilser denne interesse med tilfredshed; uanset hvad man i øvrigt kan sige om de enkelte forslag, afspejler de et ønske om at skabe de bedst mulige betingelser for en demokratisering af beslutningsprocesserne og for borgernes engagement i bestyrelsen af de kommunale anliggender. Dette ligger helt på linje med regeringens og venstres tanker om, hvorledes administrationen bør være indrettet i et moderne samfund. Der er altså, så vidt jeg kan se, ingen uenighed om

udgangspunkterne, men derimod grundlag for en saglig diskussion om de muligheder, der kan være for forbedringer.

Nu foreligger der et forslag til en lovændring, således at kommunalbestyrelserne får mulighed for at bestemme, at kommunale udvalgsmøder kan være offentlige. Forslaget er begrundet med synspunkter af samme art, som jeg lige har nævnt.

I § 10 i den kommunale styrelseslov har vi en bestemmelse om, at kommunalbestyrelsernes møder er offentlige. Kommunalbestyrelsen kan dog bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt eller ønskeligt på grund af sagens beskaffenhed. I den af indenrigsministeriet udfærdigede normalforretningsorden for kommunalbestyrelser er der givet en opregning af de sager, der normalt skal behandles for lukkede døre. Der er i første række tale om sager, hvis afgørelse forudsætter en bedømmelse af personlige forhold, dernæst sager om køb og salg af fast ejendom og endelig sager om overslag og tilbud vedrørende bygningsarbejder og leverancer.

Både hovedreglen om, at kommunalbestyrelsesmøder er offentlige, og den opregning af sager, der er undtaget herfra, har lang tradition i kommunallovgivningen og giver i det daglige sjældent anledning til problemer.

For udvalgenes vedkommende — og jeg tænker her først og fremmest på økonomiudvalget og de stående udvalg — er der derimod ingen bestemmelser om mødeoffentlighed i loven. Det er derfor rigtigt, som forslagsstillerne fremhæver, at det ikke administrativt kan bestemmes, at udvalgsmøder skal være offentlige i et eller andet omfang.

Jeg skal pege på forskellige synspunkter, som begrundes, at man ikke hidtil har haft lovregler, der giver hjemmel til afholdelse af offentlige udvalgsmøder.

En væsentlig opgave for udvalgene er at forberede sager til behandling i kommunalbestyrelsen. I enhver demokratisk forsamling — det gælder såvel folketinget som kommunalbestyrelserne — er det nødvendigt og også ønskeligt, at der indgås kompromiser. Udvalgene er et egnet sted til sådanne forhandlinger, idet de efter loven skal være sammensat forholdsmæssigt. Man sikrer derfor i rimeligt omfang, at alle synspunkter er repræsenteret, også mindretalle-

[Indenrigsministeren.]

nes. Det er klart, at forhandlinger af denne art vil kunne vanskeliggøres, hvis de skulle foregå i fuld offentlighed. Man måtte tillige risikere, at de reelle forhandlinger i videre omfang end nu blev henskudt til møder af mere privat karakter, hvor man ikke i samme grad har sikkerhed for forholdsmæssig repræsentation. For sådanne møder gælder heller ikke de regler i styrelsesloven, som regulerer udvalgenes virksomhed, bl. a. til beskyttelse af mindretallene.

Det kan tillige være uhenigtsmæssigt, at udkast og forslag på skitsestadiet gøres til genstand for offentlig omtale og drøftelse, før de er klar til forelæggelse for den samlede kommunalbestyrelse. Det har været fremført, at der herved kunne skabes en risiko for, at de kommunale tjenestemænd ville være tilbageholdende med at forelægge materiale for udvalgene på det tidligst mulige stadium.

Den anden væsentlige opgave for udvalgene er at varetage den umiddelbare forvaltning og i den forbindelse føre tilsyn med kommunens professionelle administration.

Udvalgene behandler talrige sager af denne art, og mange af dem er af teknisk karakter. Man har derfor vurderet det sådan, at disse spørgsmål ville kunne klares mest effektivt, når sagerne ikke skulle behandles i offentlige møder. Indenrigsministeriet har dog tilkendegivet ved flere lejligheder, at udvalgene i videst muligt omfang bør offentliggøre de beslutninger, der er truffet i udvalgene.

Det ligger givetvis bag ved forslaget, at man ved offentlige udvalgmøder vil sikre sig en bedre information af borgerne om, hvad der foregår. Jeg vil dog gerne pege på, at der er muligheder for at anvende andre metoder, der sikkert er mindst lige så effektive med hensyn til information.

For det første er der efter lovgivningen intet i vejen for, at et udvalg holder informationsmøder, hvortil alle interesserede borgere indbydes. Endvidere er der intet til hinder for ordninger, hvorved pressen regel-

mæssigt og f. eks. af udvalgsformændene underrettes om, hvad der foregår i udvalgene, alt naturligvis inden for de grænser, der sættes af reglerne om tavshedspligt. Der er med de samme begrænsninger heller ikke noget i vejen for indførelse af ordninger med offentliggørelse af udvalgsdagsordener i det omfang, sådanne udarbejdes.

Loven åbner således en række forskellige muligheder for en styrkelse af den kommunale informationsvirksomhed, også for så vidt angår udvalgsarbejdet.

Jeg må tilstå, at jeg er en smule i tvivl om, hvorvidt selve dette, at man gør møderne offentlige, ville være af afgørende betydning i den henseende. Jeg vil dog gerne erkende, at enhver regel om større åbenhed inden for kommunernes styrelse er egnet til at styrke tilliden til denne. Samtidig er der dog en risiko for en svækkelse af den effektivitet, som også er nødvendig i en moderne forvaltning. Gør man udvalgs møderne offentlige, risikerer man således, at møderne bliver formelle begivenheder, hvor der fremsættes standpunkter i stedet for argumenter. De nødvendige kompromiser vil da blive til under former, som ikke i samme grad som udvalgsbehandlingen sikrer, at mindretallet kommer til orde.

Dertil kommer, at der af hensyn til de borgere, der træder i forbindelse med kommunen, som f. eks. ansøgere eller tilbudsgivere, bør fastsættes væsentlige undtagelser fra en eventuel regel om udvalgs møders offentlighed. Tilsvarende gælder, hvor der er tale om beskyttelse af kommunernes egne interesser, f. eks. hvor kommunerne står foran at skulle indgå aftaler.

Sammenfattende kan jeg sige, at jeg er villig til en fordomsfri drøftelse af det foreliggende forslag i kommunaludvalget.

Ud over hvad jeg her har nævnt, rummer forslaget jo en række aspekter: jeg kan nævne spørgsmålet om, hvorledes eventuelle løvbestemmelser nærmere skulle udformes, og hertil kommer de berøringsflader, der er til de kommissioner og nævn, som virker inden for kommunalforvaltningens rammer.

[Indenrigsministeren.]

Det vil derfor nok være rigtigt at behandle forslaget i sammenhæng med det socialdemokratiske forslag om en almindelig gennemgang af den kommunale styrelseslov med henblik på forbedringer vedrørende offentlighed og borgernes deltagelse i styrelsen.

Poul Mortensen (S):

Socialdemokratiet er positivt indstillet over for dette forslag, men vi er af den opfattelse, at dette spørgsmål om kommunernes styrelse ikke kan stå alene. Vi mener, forslaget bør indgå i en samlet vurdering og revision af den kommunale styrelseslov, idet der som bekendt er fremsat lovforslag om at nedsætte en kommission til at gennemgå denne med henblik på en ændring af styrelsesloven, idet der i forbindelse med gennemførelsen af kommunalreformen er opstået en række problemer omkring den kommunale styrelseslov og nærdemokratiet.

Derfor mener vi i socialdemokratiet, at det er afgørende for udviklingen af det kommunale styre og borgernes forståelse af dette, at problemerne bliver undersøgt og behandlet i en sådan kommission, som jeg før omtalte, således at eventuelle lovændringer kan foretages i sammenhæng; derfor vil jeg tillade mig at henvise det foreliggende forslag til at indgå i dette kommissionsarbejde.

Lindholt (FP):

Der er flere grunde til, at dette forslag ikke bør vises nogen særlig interesse i dette ting. For det første er det sådan, at udvalgsarbejdet kan foregå for åbne døre, hvis man i udvalget er helt enig herom. Det er der efterhånden ved at være dannet en praksis for, flere kommuner benytter sig af denne adgang, navnlig i forbindelse med kulturelle sager.

For det andet synes jeg ikke, at tinget har tid til at tage sig af den slags nusseri i en tid, hvor mange unge vil komme til simpelt hen at gå fra hus og hjem på grund af sammenbruddet på obligationsmarkedet, og i en tid, hvor valutaunderskuddet vokser til det helt formidable. Vi burde bruge vores tid til at tage os af disse ting i stedet for et forslag som dette.

For det tredje er der fremsat et forslag fra

socialdemokratiets side om nedsættelse af en kommission, som også kunne tage sig af dette spørgsmål.

Jeg skal henstille til forslagsstillerne, at man erklærer sig enig i, at forslaget overgår til denne kommissions behandling.

Raunkjær (V):

Forslaget til folketingsbeslutning om ændring af kommunernes styrelse er fremsat den 12. marts. Det er vel fremsat for at styrke interessen for kommunalbestyrelsernes arbejde ved at skabe større åbenhed og kontaktmuligheder i forhold til vælgerne. Med de lave stemmeprocenter in mente, især i de store byområder, kan det jo også være påkrævet at forsøge at skabe større interesse.

Forslaget går ud på at opfordre regeringen til at fremsætte lovforslag om, at offentligheden skal have adgang til udvalgs møder, hvis kommunalbestyrelsen går ind for det. Det, at kommunalbestyrelsen må bestemme, om der skal være adgang eller ej, kan jo mildne indstillingen til forslaget; jeg mener ikke, man generelt kan åbne adgang.

Vi går imod fri adgang her på Christiansborg. Udvalgs møderne vil vi have for os selv; man forhandler nok så frit, og jeg tror, man kommer hurtigere og bedre til et resultat, når man har lukkede udvalgs møder. Udvalgsmedlemmerne kan jo meddele sig til pressen bagefter. Man har prøvet nogle steder med åbne udvalgs møder, men man er gået fra det igen. Der var heller ikke stor interesse.

Noget helt andet er, om kommunalbestyrelserne ikke burde indføre spørgetid, som vi kender det her fra folketingsarbejdet. Spørgsmål kunne jo skriftligt i passende tid før mødet sendes ind, og spørgerne kunne møde op. Der skulle selvfølgelig være begrænset taletid, det ville være godt med korte spørgsmål og korte svar. Jeg tror, det ville være godt at indføre en sådan ordning.

Selve forslaget vil vi fra venstres side gerne se på i et udvalgsarbejde.

Edele Kruchow (RV):

Det radikale venstre vil gerne være med til at fremme ideerne, der ligger bag forslaget, men vi mener ikke, at det hele er så enkelt, som forslagsstillerne åbenbart tror. Vi har den opfattelse, at der er meget i den

[Edele Kruchow.]

nugældende styrelseslov, der kan udnyttes meget, meget bedre, end det bliver i øjeblikket, for netop at nå det sigte, som ligger i forslaget, og det vil vi komme frem med under udvalgsarbejdet.

Vi mener f. eks., at sådan noget som at formidle oplysning om dagsordener for kommunalbestyrelsesmøderne og muligheder for at abonnere på referater af de åbne kommunalbestyrelsesmøder ville være af overordentlig stor værdi. Der er en hel masse, der kan sættes i gang dér, også med hensyn til at oplyse borgerne på anden måde end ved at indbyde dem til at overvære udvalgs møder om, hvad der skal foregå, når det er noget, der ikke medfører en pression, som ingen ønsker. Vi ved jo, at i de stående udvalg er der et mindretal af medlemmer i forhold til hele kommunalbestyrelsen, og vi ønsker fremfor alt ikke at medføre forvirring om folkestyret i noget led, men meget gerne al den oplysning, der kan gives om, hvad sagens kerne er, i de forskellige kommuner.

Hagen Hagensen (KF):

Det er af stor betydning, at der er så nær forbindelse mellem borgerne og dem, borgerne har valgt til at lede kommunerne, som det nu engang er gørligt. Derfor kan der godt ses med velvilje på et forslag som dette, ihvorvel — og jeg skal bare henvise til, hvad tidligere ordførere har sagt derom — spørgsmålet måske ikke umiddelbart er så nemt at løse alligevel. Åbne udvalgs møder eller lukkede? Der er forskellige meninger derom, og jeg tror for så vidt, det går på tværs af partierne her i denne sal. Vi skal se på det i forbindelse med forslaget til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission til at gennemgå den kommunale styrelseslov, og her tror jeg det vil finde en naturlig behandling.

Det gælder om forslaget, som det gælder om citater løsrevne fra deres sammenhæng, at stående alene har det måske ikke nogen umiddelbar mening. Der er gode tanker i det, men de skal bearbejdes nærmere, og vi får kigge på det.

Man skal også være klar over én ting: den tavshedspligt, som påhviler kommunalbestyrelsesmedlemmer, vil fortsat være til stede — ministeren har nævnt det.

Endelig vil jeg sige, at man uden lovændringer af nogen art udmærket godt kan kommunikere med borgerne. En hel del af det, som fru Edele Kruchow nævnte, er sat i værk i den kommune, jeg netop har forladt kommunalbestyrelsen i; dér går man virkelig ind for at informere borgerne. Det behøver vi ikke nogen egentlig lovændring til.

Henning Philipsen (SF):

Det forekommer mig, at forslaget er udtryk for, hvis jeg må have lov til at bruge det udtryk, en naiv opfattelse af, at det skulle gavne en sags behandling, at møderne i udvalget var åbne. Jeg har den opfattelse, at man ikke rigtig fra forslagsstillernes side har lagt til grund for sit forslag, at vi i forvejen har en lov om offentlighed i forvaltningen, og det er vel nok, synes jeg, noget mere væsentligt end dette, at man skulle lave udvalgs møderne åbne. Enhver, der har deltaget i kommunalpolitisk arbejde, vil jo vide ganske enkelt, at man simpelt hen ville umuliggøre et forsvarligt udvalgsarbejde, hvis det ikke var således, at man kunne udtale sig i et udvalg, uden at f. eks. en forkert sætning absolut ville blive refereret og slet ikke ville komme til at stå for det pålydende, man eventuelt måtte ønske at give denne sætning.

Jeg synes, at forslaget er himmelråbende forkert, idet resultatet vil være det diametralt modsatte efter min opfattelse af det, som forslagsstillerne for så vidt har til hensigt med dette forslag. Jeg har da også bemærket, at partiet centrum-demokraternes stifter, hr. Erhard Jakobsen, ikke er medforslagsstiller. Nu kan årsagen naturligvis være af rent teknisk karakter, men jeg forestiller mig, at det også kunne være hr. Erhard Jakobsens mangeårige erfaringer som borgmester, som leder af en kommunalbestyrelse, der er årsag til, at han ikke er medforslagsstiller, og jeg kunne godt tænke mig at henstille til forslagsstillerne, at de prøvede at lytte til hr. Erhard Jakobsens erfaringer i så henseende. Jeg tror, at hr. Erhard Jakobsen vil give mig ret i mine betragtninger, fordi det efter min opfattelse vil være umuligt at gennemføre en forsvarlig udvalgsbehandling af en given sag, hvis udvalgs møderne skulle være åbne. Jeg har derfor opfattelsen af, at forslaget nok mere er udtryk for et ønske om politisk PR-virk-

[Henning Philipsen.]

somhed, end for et ønske om virkelig at få denne offentlighed i forvaltningen til at fungere på en anden måde, end den gør for nærværende.

Jeg skal slutte med at sige, at jeg går ud fra som en given ting, at dette forslag ikke bliver begæret sendt til folkeafstemning.

Bracher (KrF):

Jeg vil da gerne sige, at vi fra kristeligt folkepartis side er åbne over for så stor kommunikation som muligt mellem de folkevalgte råd og befolkningen, men over for dette forslag er vi ikke umiddelbart positivt indstillet. Der er jo, som indenrigsministeren har sagt, mange muligheder for information fra de kommunale råd, og vi er noget bange for, at sagligheden vil blive tilsidesat for dette, at man måske fristes til at tale for auditoriet, hvis der er åben adgang til udvalgmøderne. Der bliver ikke den frie forhandling, som man bør have.

Umiddelbart er vi altså ikke indstillet på at gå ind for dette forslag, men vi vil meget gerne se på det. Det kommer jo sikkert til behandling i udvalg, og dér vil vi være velvillige.

Kaj Hansen (DKP):

Det ville ikke være rigtigt, hvis de kommunale udvalgs møder i almindelighed blev gjort offentlige. Men på den anden side skal det være sådan, at der er adgang til at gøre disse møder offentlige, for der kan være sager, som har særlig interesse for byens borgere eller for en del af byens borgere; i mange henseender kan det være nyttigt med en sådan åben udvalgsbehandling, men det må ikke gøres til noget generelt.

Nu er det jo faktisk en detalje. Vi har ved flere lejligheder her diskuteret en revision af den kommunale styrelseslov, og der er helt andre og mere vigtige ting, der bør revideres. Jeg vil derfor mene, at hvad angår denne detalje, må den indgå i drøftelserne om den almindelige revision af styrelsesloven.

Flygaard (DR):

På retsforbundets vegne skal jeg kort sige, at vi ikke kan medvirke til gennemførelse af det foreliggende forslag til folketingsbeslutning. Vi synes nærmest, det er

lidt i retning af et popforslag. Vi synes, det er en detalje, der eventuelt kan diskuteres, men vores grundindstilling er den, at udvalgmøder ikke bør være offentlige; vi tror, det vil komme til at gå ud over det saglige arbejde i udvalgene, og vi tror i høj grad, at man vil gå over til korridorforhandlinger — og vi foretrækker udvalgmøder fremfor korridorforhandlinger.

Jes Schmidt (CD):

Da jeg ikke hører til forslagsstillerne i denne sag, vil jeg på baggrund af 16 års deltagelse i kommunalt arbejde sige, at jeg ikke kan medvirke til, at udvalgsbehandlinger bliver åbne. Det ville efter min mening og min erfaring til dels lamme og i hvert fald forsinke det kommunale arbejde på en måde, som jeg ville føle utålelig.

Men et andet spørgsmål, som man godt kan se positivt på, og som man bør se positivt på, er kommunikationen til offentligheden. I de byer her i landet, hvor vi har en god lokal presse, er det jo fremfor alt pressens opgave at holde denne forbindelse levende dag for dag og uge for uge, og det kan gøres, og det gøres mange steder på en meget god måde.

Men der findes også andre muligheder, muligheder, som kræver initiativ fra kommunerne selv. I den kommune, som jeg kommer fra, har vi f. eks. indført, at dagsordener til udvalgmøderne bliver tilstillet pressen, som så efter mødet kan rette de spørgsmål til udvalgsformanden eller eventuelt borgmesteren, som man måtte ønske at komme med. Jeg tror, at man på den måde, også på visse andre måder, absolut er i stand til at skaffe den kommunikation, som også hører med ind under begrebet nærdemokrati.

Selvfølgelig vil jeg da i kommunaludvalget gerne være med til at diskutere dette problem, men jeg må have den allerstørste skepsis over for en indførelse af offentlighed i udvalgene.

Poul Boeg (CD):

Må jeg ikke som det allerførste, for at være sikker på at jeg husker det, sige til ordføreren for socialistisk folkeparti, at det er en misforståelse at tro, at der ligger noget særligt i, at hr. Erhard Jakobsen ikke er blandt forslagsstillerne. Hvis man kigger

[Poul Boeg.]

lidt på forslagsstillernes navne, vil man meget hurtigt opdage, at der er sket det rent rutinemæssige, at partiets gruppebestyrelse er sat på som forslagsstillere.

Noget andet er, at vi inden for centrumdemokraterne ikke nødvendigvis alle 14 har samme opfattelse i alle spørgsmål. Det er noget, som vi ikke alene ikke skammer os over, men som vi tværtimod sætter en ære i, og det er jo i denne sag lige blevet tilkendegivet ved det indlæg, som vi hørte fra min partifælle hr. Jes Schmidt. Jeg håber, at denne tilkendegivelse så måske til gengæld vil trøste ordføreren for socialistisk folkeparti på dette punkt.

Når et stort flertal inden for centrumdemokraterne har fremsat dette forslag, skyldes det den opfattelse, at der er en tydelig tendens i samfundsudviklingen i retning af at drage borgerne mere og mere ind i det, der foregår inden for den offentlige forvaltning, således at denne ikke, sagt lidt populært, i nogen grad har karakter af et frimureri i forhold til borgerne.

Vi kan jo som et enkelt eksempel på denne udvikling blot pege på den velkendte lov fra 1970 om offentlighed i forvaltningen, og karakteristisk for vurderingen og udviklingen er vist også, hvad Preben Espersen har skrevet i bogen „De kommunale beslutninger“, hvoraf jeg citerer fra side 72:

„Det er imidlertid umiskendeligt, at udviklingen går i retning af større offentlighed inden for alle forvaltningsområder. At forventer, at udvalg, kommissioner og lignende på længere sigt vil forblive uberørt af denne udvikling, vil næppe være realistisk.“

Der synes også netop for tiden i samfundet at være andre strømninger og tendenser, der kan siges at ligge på linje med dette. Det var vel næppe noget tilfælde, at indenrigsministeren som venstremand i sit indlæg var en af de mest positive, fordi denne tanke med offentlige udvalgmøder vel kan siges at falde helt i tråd med den idé, som venstre har lanceret om det nære demokrati. Det er en idé, som vi vist alle kender, og hvor jeg eksempelvis kan henvise til det indlæg, miljøminister Holger Hansen skrev i bladet Kommunen den 21. marts 1974, hvor han netop kommer ind på disse synspunkter med at finde nogle muligheder for at øge

befolkningens, den lokale befolknings, indflydelse på de ting, der sker i kommunerne. Her ligger det vel helt klart, at en forudsætning for at få en sådan indflydelse må være, at man fremfor alt er informeret om det, som foregår. Hvis jeg som ordfører for centrumdemokraterne skulle forsøge på at opsummere de mange indlæg, der har været om dette spørgsmål, må jeg sige, at det har været ret så blandet, og at det vel er vanskeligt at finde en fællesnævner. Der var jo udsving lige fra nogle, der var klart for, til nogle, der var lige så klart imod, og tiden tillader mig næppe at svare på hvert enkelt indlæg, men jeg vil gerne takke dem, der i princippet stillede sig positivt, herunder indenrigsministeren.

Det er naturligvis rigtigt, som mange har været inde på — og det er også noget, vi selv har blik for — at der kan anføres gode argumenter også imod det, som vi har foreslået; jeg henviser her til indenrigsministerens indlæg, hvor jeg nikkede genkendende til, at ministeren har fundet en hel del inspiration i det værk, jeg nævnte, af Preben Espersen, hvor disse synspunkter netop er nævnt på side 71-72. Det er vi slet ikke blinde for, men det, som er det centrale i vort forslag, kan siges på den måde, at for øjeblikket har vi en ordning, hvorefter man ikke må holde åbne udvalgmøder. Om så kommunalbestyrelsen eller det pågældende udvalg var 100 pct. enig om det, måtte det ikke gøres. Modstykket ville være eventuelt at få en ordning, hvor det var påbudt, at det skulle gøres. Vi er helt klar over, at det også ville være en uheldig ordning, og derfor forsøger vi netop som et centrumsparti at finde et midterstandpunkt, et standpunkt med en vis balance, idet vi som en mellemting mellem dette „må ikke“ og „skal“ siger „kan godt“, således at forslaget jo kun går ud på at åbne muligheden, den mulighed, der ikke nu eksisterer. Når først man har hæftet sig ved dette, ville jeg dog også mene, at det skulle være muligt at samle en vis tilslutning. Det var jo også sådan, at mange af dem, der havde betænkeligheder, dog i og for sig anerkendte, at der lå noget fundamentalt, noget vist rigtigt og fornuftigt, i selve ideen og i selve princippet.

Jeg kan vist lige nå at tage et par småting med. Der var en taler — det var vist ordføreren for socialistisk folkeparti — der

[Poul Boeg.]

var betænkelig ved, om dette skulle komme til folkeafstemning. Jeg kan trøste min ærede kollega med, at det kan det ikke allerede af den grund, at der ikke er tale om et lovforslag, men kun om et forslag til folketingsbeslutning.

Så blev der fra forskellig side — det var navnlig af socialdemokraterne og fremskridtspartiet — rejst det spørgsmål, om vi ikke kunne få dette i en større kommission; det blev altså kædet sammen med det forslag, der ligger i så henseende fra socialdemokratisk side, og man bad mig udtrykkelig reagere på dette. Dertil kan jeg blot sige, at jeg nok mener, der kunne være noget vist fornuftigt i dette, men at der naturligvis i tinget vil være forståelse for, at jeg ikke her på stående fod kan binde mit parti; det må vi drøfte i gruppen. Sagen må vel foreløbig gå i kommunaludvalget, og så kan det derfra henvises til en kommission.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af skat på folkepension
[af Arne Bjerregaard m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XXXVI) findes i tillæg A. sp. 2201, fremsættelsen i tidenden sp. 3172).

Forslaget sattes til forhandling.

Finansministeren (Anders Andersen):

Det foreliggende forslag går ud på, at beskatning af folkepension ophæves, sådan at kun indtægter ud over folkepensionen beskattes efter de til enhver tid gældende satser.

Det problem, som kristeligt folkeparti her rejser, er jo ikke af ny dato, og det hænger sammen med, at folkepensionisternes ekstraindtægter i mange tilfælde beskæres kraftigt, fordi en merindtægt medfører både lavere pensionsudbetaling og højere indkomstskat.

Folkepensionen eller en del af denne er indtægtsbestemt, sådan at pensionister uden ekstraindkomst får særlig høj pension; samtidig er folkepensionisternes indkomstbeskatning lempeligere end beskatning af samme indkomst hos ikke-pensionister. Disse skattelettelser er særlig store for pensionister med beskedne indkomster, fordi de højere personfradrag for pensionister gradvis aftrappes, når den skattepligtige indkomst når op over visse grænser.

Samspillet mellem indtægtsreguleringen af folkepensionen og indkomstbeskatningen er meget uoverskueligt, og de samlede virkninger er i mange tilfælde uheldige. Jeg kan nævne, at resultatet ofte bliver, at mindre ekstraindtægter, der hos ikke-pensionister normalt vil blive beskattet med ca. 40 pct., hos folkepensionister bliver beskåret yderligere, dels fordi skatten reelt er højere, dels fordi pensionen nedsættes, når ekstraindkomsten stiger. Den samlede beskæring af pensionisternes merindtægt ligger ofte på ca. 65 pct. og er i nogle tilfælde endda større.

Jeg tror, alle er enige om, at disse regler må ændres, sådan at pensionsaftrapning og skat fremtidig lægger beslag på en rimelig andel af pensionisternes merindtægt.

Jeg vil dog samtidig gøre opmærksom på, at en virkelig gennemgribende reform på dette område vil kræve ret indgribende ændringer både i pensionssystemet og i indkomstbeskatningen. Hvis det skal ske uden at nedsætte pensionen for de mange pensionister, der ikke har andet end deres folkepension at leve af, vil formen utvivlsomt medføre meget store merudgifter og et meget betydeligt provenutab. Det er vel i og for sig nok den væsentligste grund til, at vi har fået disse pensions- og beskatningsregler, og at det hidtil ikke har været muligt at få dem virkelig forbedret.

For nylic har socialdemokraterne i et forslag til lov om ændring af kildeskatteloven udformet nogle ændringer i de gældende regler om aftrapning af de forhøjede personfra-